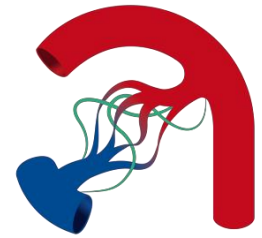

**European
Reference
Network**
for rare or low prevalence
complex diseases

 Network
Vascular Diseases
(VASCERN)

VASCERN Suonipoikkeavuuksien (VASCA) työryhmä – Tietoa koronaviruksesta (COVID-19) potilaille, joilla on vaikea suonipoikkeavuus

Usein kysytyjä kysymyksiä ja vastauksia (UKK), päivitetty 20.3.2020
Nämä suositukset voivat muuttua ja niitä päivitetään tarpeen mukaan.

Maailman terveysjärjestö (WHO) on virallisesti julistanut koronavirustauti COVID-19:n pandemiaksi. Useimmissa tapauksissa COVID-19 aiheuttaa lievän hengitystieinfektion, mutta pienellä osalla potilaista tauti voi olla vakavampi ja vaatia sairaalahoitoa tai jopa tehohoitoa. Suositusten lähteet:

ECDC: Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus
<https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china/questions-answers>

Lisätietoa maittain:

- Suomi (Sosiaali- ja terveysministeriö) <https://stm.fi/>
- Belgium (SPF Santé Publique/ FOD Volksgezondheid) <https://www.info-coronavirus.be/>
- France (Ministère des Solidarités et de la Santé) <https://solidarites-sante.gouv.fr/soins-et-maladies/maladies/maladies-infectieuses/coronavirus/>
- Germany (the Robert-Koch-Institute) https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/nCoV_no_de.html
- Ireland (Government of Ireland) <https://www.gov.ie/en/https://www2.hse.ie/coronavirus/>
- Italy (Ministero della Salute) http://www.salute.gov.it/portale/p5_11.jsp

- Spain (Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social and Departament Salut de la Generalitat de Catalunya)

<https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/ciudadania.htm>

<http://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/c/coronavirus-2019-ncov/>

- Sweden (Government Offices of Sweden) <https://www.government.se>
- The Netherlands (the National Institute for Public Health and the Environment (RIVM)) www.rivm.nl/en

OHJEITA KANSALAISILLE

Yleisesti ottaen koronaviruksen (COVID-19) leviämistä estetään samoin kuin muitakin hengitystieinfektioita, kuten influenssaa. Potilaiden, joilla on vaikea suonipoikkeavuus, tulisi noudattaa samaa valppautta hygienian kanssa kuin normaalistikin influenssakauden aikana. Tärkeimmät keinot koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi:

- Älä kättele. Virus voi levitä kätellessä.
- Noudata hyvää käsihygieniaa ja pese kädet monta kertaa päivässä.
- Jos vilustut, aivasta/yski hihaan, älä käsiisi.
- Pidä vähintään 1,5 metrin väli muihin ihmisiin. On mahdotonta tietää kenellä on tartunta ja kenellä ei, koska puolella tartunnan saaneista ei esiinny mitään oireita.
- Jos olet ollut kontaktissa sellaisen henkilön kanssa, jolla on (testillä todennettu) koronavirustartunta, voit sairastua itsekin. Siinä tapauksessa on tärkeää, että pysyt kotona, ettet tartuta muita (yleinen eristysaika on 14 päivää). Jos sinulla on muitakin kuin vain tavallisia vilustumisoireita, esimerkiksi hengenahdistusta, kuumetta tai muita oireita, ota yhteyttä lääkäriisi lisäohjeiden saamiseksi.

Jos sinulla mahdollisesti on tartunta, on todennäköistä, että perheenjäsenesikin ovat saaneet tartunnan. Sama suositus koskee myös tällaista tilannetta: pysy kotona, jotta et tartuta muita.

SUONIPOIKKEAVUUSPOTILAIDEN KÄYTTÄMISTÄ LÄÄKKEISTÄ

Yleistä: ÄLÄ TAUOTA mitään lääkettä, ellei lääkärisi niin määrää.

Sirolimuusia tai muita immuunijärjestelmää heikentäviä lääkkeitä käyttäville potilaille:

- Yleisohjeena on, että jos sinulla ei ole oireita etkä ole ollut kontaktissa sellaisen henkilön kanssa, jolla on koronavirus, **voit jatkaa lääkitystäsi.**
- Jos olet vilustunut, tai olet ollut kontaktissa sellaisen henkilön kanssa, jolla on koronavirus, ota yhteyttä hoitavaan lääkäriisi.
- **Jos sinulla on kuumetta ja/tai hengitysvaikeuksia, lopeta sirolimuusin käyttö ja ota yhteyttä hoitavaan lääkäriisi**
- Antibioottien käyttöä voi yleensä jatkaa, mutta ne voidaan joissain tapauksissa myös keskeyttää, jos oireita ilmenee.

Muita lääkkeitä tai sytostaatteja (steroidit, Avastin®, vinkristiini, alpelisibi, Mekinist®, talidomidi, jne.) käyttäville potilaille:

- Nykyisten lausuntojen perusteella, ja sen perusteella miten influenssatapauksissa toimitaan, on suositeltavaa **jatkaa lääkkeen käyttöä**, paitsi jos lapsellasi/sinulla tai perheenjäsenelläsi tai muulla läheiselläsi on todettu koronavirustartunta.
- Jos sinä tai lapsesi sairastutte, keskustele yllä mainittujen lääkkeiden käytöstä ja muista hoito-ohjeista hoitavan lääkäriin kanssa. Oma lääkäriin tuntee sinut tai lapsesi parhaiten, ja hän osaa parhaiten arvioida juuri sinun/lapsesi tilannetta diagnoosin, lääkityksen ja riskien kannalta.
- Ota yhteyttä hoitopaikkaasi tarkempien ohjeiden saamiseksi.

Sturge-Weberin oireyhtymää sairastaville potilaille, jotka käyttävät epilepsialääkkeitä:

- Epilepsialääkitystä tulee jatkaa, vaikka sinulla tai lapsellasi olisi koronaviruskontakti tai oireita, ellei lääkärisi toisin määrää.
- Kuume laskee kohtauskynnystä, joten lääkitystä on tärkeä jatkaa.
- Keskustele lääkärisi kanssa jo etukäteen, tai jos sinulla/lapsellasi on koronaviruskontakti tai oireita.

Lapsille, jotka saavat beetasalpaajahoitoa (esim. propranololi tai atenololi) infantiilin hemangiooman vuoksi:

- Beetasalpaajat ovat turvallisia, jos lapsella ei ole perussairautena sydän- tai keuhkosairautta.
- Beetasalpaajat eivät heikennä immuunijärjestelmää, mutta ne voivat pahentaa virusinfektion oireita, kuten vinkuvaa hengitystä. Jos lapsellasi on kuumetta, ja/tai mahatautia ja/tai hengitysoireita, ota välittömästi yhteys hoitopaikkaanne ja keskustelkaa beetasalpaajien jatkosta.
- Jos olet epävarma, lopeta beetasalpaajien käyttö ja ota yhteyttä hoitopaikkaanne mahdollisimman pian.
- Ota välittömästi yhteys lääkäriin, jos lapsella on hemangiooma ilmestessä ja hän on altistunut koronavirukselle tai hänellä on oireita.

Kipulääkkeet: parasetamoli ensisijaisena lääkkeenä suonipoikkeavuuksien hoidossa

- Tiedelehdissä, ja muissakin lehdissä, on kerrottu huhuista, joiden mukaan ibuprofeeni – ja mahdollisesti muut samanlaiset NSAID-ryhmän (non-steroidal anti-inflammatory drug, ei-steroidaaliset anti-inflammatoriset lääkkeet) lääkkeet kuten diklofenaakki ja naprokseeni – voivat olla haitallisia koronavirusinfektion aikana. Vankkaa tietoa asiasta ei kuitenkaan ole, ja Maailman terveysjärjestö WHO onkin vetänyt pois varoituksensa ibuprofeenista.
- Jos sinulla on varmuudella todettu koronavirustartunta, ota yhteyttä lääkäriisi.

USEIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ POTILAILTA

Onko suonipoikkeavuuspotilailla suurempi riski saada vakavia koronaviruksen aiheuttamia komplikaatioita?

Potilaat, joilla on synnynnäinen suonipoikkeavuus, eivät yleisesti ole suuremmassa riskissä saada koronaviruksen aiheuttamia komplikaatioita. Potilaat, joilla suonipoikkeavuus on keuhkoissa, mediastinumissa eli välikarsinassa, maksassa tai munuaisissa, saattavat kuitenkin kuulua riskiryhmään.

Lapsilla on yleisesti ollut hyvin vähän oireita koronavirusinfektioon liittyen, ja vain hyvin harvat sairastuneet lapset tarvitsevat tehohoitoa.

Ketkä kuuluvat vakavan koronavirustaudin riskiryhmiin ja kuuluvatko potilaat, joilla on vakava suonipoikkeavuus, näihin riskiryhmiin?

- Yli 50-vuotiaat
- Tupakoijat
- Henkilöt, joilla on jokin vakava pitkäaikaissairaus, kuten:
  - Heikentynyt vastustuskyky, joka voi johtua autoimmuunisairaudesta lääkkityksestä, elinsiirrosta, hematologisesta sairaudesta, synnynnäisestä tai myöhemmin alkaneesta hoitoa vaativasta immuunijärjestelmän sairaudesta (immuunivajavuus), syöpäpotilaiden sytostaattihoidosta ja/tai sädehoidosta tai HIV-infektiosta.
  - Diabetes mellitus
  - Sydänsairaus (esim. sepelvaltimotauti) ja **tietyt suonipoikkeavuuksiin liittyvät sairaudet**: sydänpussin nestekertymä, keuhkoverenpainetauti ja/tai muu suonipoikkeavuudesta johtuva sydänsairaus
  - Keuhkosairaus (esim. astma, COPD) ja **tietyt suonipoikkeavuuksiin liittyvät sairaudet**: keuhkopussin nestekertymä ja/tai suonipoikkeavuudesta johtuva keuhkosairaus tai keuhkojen toimintaan liittyvä sairaus, luutauti kylkiluissa, rintalastassa tai selkärangan yläosissa, aiempi keuhkoveritulppa, aiemmat toistuvat keuhkoinfektiot, ilmäteihin vaikuttava suonipoikkeavuus, tai potilaat, joiden lääkitys voi pahentaa hengitysoireita.
  - Hypertensio (korkea verenpaine)
  - Akuutti tai krooninen maksa- tai munuaissairaus
  - Syöpä

LOPUKSI

Jos sinä (tai lapsesi) sairastut koronavirustautiin (COVID-19) tai joudut sen vuoksi sairaalaan ja sinulla on (vaikea) synnynnäinen suonipoikkeavuus, suosittelemme seuraavaa:

- Jos joudut sairaalaan, varmista, että hoitohenkilökunta konsultoi sinua hoitavaa suonipoikkeavuuksiin erikoistunutta lääkäriä
- Jos sinä (tai lapsesi) et voi tai et jaksakaan kävellä (ja joudut siis olemaan vuodelevossa ja paikoillasi enemmän kuin normaalisti), ja sinulla on verisuonitukoksille altistava suonipoikkeavuus, varmista että hoitavat lääkärit sairaalassa ovat tästä tietoisia. Tämä pätee myös, jos sinulla on aiemmin ollut verisuonitukoksia, hyytymishäiriö, tai suuria laskimolaajentumia.

Jos olet yhtään epävarma siitä, mitä sinun tulisi tehdä tai sinulla on kysyttävää oireistasi, ota yhteyttä hoitavaan lääkäriisi tai omalääkäriisi.

VASTUUVAPAUSLAUSEKE

Suonipoikkeavuusyhteisön edustajat ovat yhdessä lääketieteen asiantuntijoidemme kanssa koonneet tämän UKK-tiedotteen koronavirustaudista (COVID-19) siltä osin kuin se koskee kohderyhmäämme. Otathan huomioon, että tiedote on tarkoitettu vain yleisiksi ohjeiksi. Se ei korvaa lääketieteen ammattilaisen antamia neuvoja, diagnoosia tai hoitoa. Erityisissä tilanteissa täytyy mahdollisesti toimia toisin, ja jos olet epävarma, **ota aina yhteyttä hoitavaan lääkäriisi ja hoitopaikkaasi**, koska he tuntevat tilanteesi parhaiten.

Koronavirukseen liittyvä tieto muuttuu päivittäin. Tarkista viimeisin tieto yllä listatuilta sivuilta.